

Zápis ze schůze chovatelské rady české slepice konané dne 12.2.2022 ve Slatiňanech

Účast: Bc. Petr Herynek
Pavel Hruběš
Milan Kosík
Ivan Pavel
Mgr. Martin Paclík, Ph.D.
doc. Ing. Lukáš Zita, Ph.D.
účast 100 %

Program:

1. Doporučení závazných standardů komunikace Klubu se členy v oblasti plemenářské evidence
2. Doporučení k řešení některých současných závažných onemocnění drůbeže
3. Projednání hodnocení zvířat při uznávacích řízeních chovů a na klubových svodech odchovu po přechodu na tzv. evropský posuzovací systém od 1.1.2022. Praktické ohodnocení vzorku zvířat navrženým systémem bonitace.
4. Projednání a doporučení tematických okruhů pro nový akční plán GZ české slepice

Schůzi zahájil v 10,00 hod, řídil a ukončil v 15,40 hod předseda rady Ivan Pavel.

1. Plemenář klubu M. Paclík informoval o problémech spojených se získáváním informací nutných pro plemenářskou evidenci a pro koordinaci plemenářských opatření v rámci celého klubu. Tyto informace má v podstatě pouze od majitelů GZ, kteří mají jejich poskytování jako povinnost vyplývající z platné metodiky. Ostatní členové klubu v tomto však nespolupracují, část zvířat tak zůstává mimo jakoukoliv evidenci a v důsledku toho jsou podstatně omezené možnosti koordinačních plemenářských opatření klubu v procesu šlechtění plemene.
Chovatelská rada proto doporučuje klubu odsouhlasit na členské schůzi povinnou součinnost všech členů klubu při šlechtění plemene, konkrétně:
  - poskytováním potřebných informací ze svých chovů ve stanoveném rozsahu a v určených termínech (hlášení o sestavení chovných kmenů, registraci jejich odchovů, výsledcích selekcí, prodeji chovných zvířat do jiných chovů),
  - vystavením alespoň minimálních vzorků zvířat (2,2) z jednotlivých kmenů na každoročních svodech odchovu (klubových výstavách).
2. Zdravotní situace v chovech českých slepic členů klubu se každým rokem zhoršuje přičemž největším problémem je dlouhodobě Markova nemoc drůbeže.
Chovatelská rada považuje za základ koncepčního řešení ochrany proti této zákeřné chorobě a proti některým dalším onemocněním vakcinaci kuřat ve všech chovech členů klubu a proto doporučuje klubu realizovat společné lihnutí kuřat spojené s vakcinací v MTD Ústrašice, nejen pro chovatele GZ jako dosud, ale pro všechny členy klubu.
3. Chovatelská rada se jednala o možnostech naplnění potřeby získávání údajů o kvalitě exteriérových znaků zvířat nutných pro plemenářskou práci a také vyžadovaných zákonem č. 154/2000 Sb. a Metodikou šlechtění genetického zdroje české slepice. Tato problematika je aktuální po přechodu na tzv. evropský posuzovací systém v ČSCH od 1.1.2022 vzhledem k tomu, že tento systém výstavního posuzování získávání dostatečně přesných údajů nutných pro vyhodnocování výsledků plemenářské práce v potřebném rozsahu neumožňuje. Za této situace se jeví jako nezbytné vytvořit pro tento účel podrobnější systém bonitace zvířat. Různé bonitační systémy jsou běžně využívány i u jiných druhů zvířat a lze je tedy využívat i u drůbeže v rámci ČSCH. O využití této možnosti informoval na konferenci drůbeže předseda posuzovatelů Zdeněk Dráb a tuto informaci také publikoval v časopise Chovatel.
K jednání byl předložen návrh systému bonitace zpracovaný Ivanem Pavlem, který byl po projednání, menších úpravách a praktickém ověření na zvířatech, jednomyslně schválen.

Systém bonitace drůbeže

Jedná se o bodový dotační systém, který má některé prvky vzdáleně podobné dosavadnímu českému posuzovacímu systému, na který jsou chovatelé zvyklí.

Hodnocení zvířat i jejich jednotlivých znaků je koncipováno na principu křivky normálního rozdělení četností (Gausovy křivky).

Systém zahrnuje všechny důležité exteriérové znaky zvířat, které jsou rozdělené do 10 pozic. Tyto pozice mohou být u jednotlivých druhů a případně i plemen drůbeže sestavené rozdílně – zde příklad bonitačního lístku pro české slepice.

Zpracování výsledků bonitace je možné provádět jednak pomocí číselných údajů, jednak formou jejich převedení do grafické podoby, která bývá někdy vhodnější, zejména pro názornost v případě jejich prezentace.

Při hodnocení jsou jednotlivé pozice dotovány body od 10 (optimální kvalita) do 0 (nevyhovující kvalita). Pro zpřehlednění lístku a rychlejší orientaci v kvalitě jednotlivých znaků jsou tyto body na lístku uváděny ve dvou sloupcích. V levém sloupci jsou vypisovány body 10, 9, 8, 7, v pravém sloupci pak 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0. Nejvyšší počet bodů v pozicích je tedy 10, nejvyšší možný součet bodů je 100.

Přednosti se neuvádějí, lze je ale automaticky vyvodit z vyšších udělených bodů 10, 9, 8, 7 (optimální, nebo výrazně nadprůměrná kvalita). Při udělení 6 a méně bodů (mírně nadprůměrná a podprůměrná kvalita) je nutno uvádět zjištěné nedostatky nebo vady. V první pozici se vady plemenného typu slovně neuvádějí, protože následně vyplývají z vad jednotlivých dílčích pozic. V případě sdružených pozic (a,b,c) platí, že při udělení nižšího počtu bodů mají dílčí znaky u kterých nejsou přímo slovně vypsány nedostatky nebo vady, optimální kvalitu.

Po udělení bodů se zvířata zařazují do jedné ze šesti tříd (tabulka I.). Zařazení zvířat do jednotlivých tříd je výsledkem kombinace součtu udělených bodů a nejnižšího počtu bodů v kterékoliv pozici (tabulka II.). Při udělení 0 bodů v jakékoliv pozici je i celkový součet bodů 0, bez ohledu na počty bodů v ostatních pozicích.

Tabulka I. Udělované třídy s rámcovým vymezením jejich kvality:

SE	Super elita	Kvalita zcela nebo téměř odpovídající standardu
EL	Elita	Výrazně nadprůměrná kvalita
VD	Velmi dobrá	Mírně nadprůměrná kvalita
DB	Dobrá	Mírně podprůměrná kvalita
US	Uspokojivá	Značně podprůměrná kvalita
NV	Nevyhovující	Zcela nevyhovující kvalita

Tabulka II. Minimální limity pro zařazení do jednotlivých tříd:

Třída	minimální součet bodů	nejnižší počet bodů v pozici
SE	90	9
EL	70	7
VD	50	5
DB	30	3
US	10	1
NV	0	0

Bonitační lístek – vzor vyplnění

ČSCH – Klub chovatelů českých slepic   **BONITAČNÍ LÍSTEK**

Klec 5		Česká slepice zlatá kropenatá		
Pohlaví <i>1,0</i>	Hmotnost <i>2,10</i>	Číslo kroužku / ročník / linie <i>2435 / 18 / 21 / L</i>	Třída <i>VD</i>	Body <i>64</i>

Pozice	Nedostatky, vady	Body	
		7+	6-
Plemenný typ (a) Rámec (b)	<i>Menší rámec</i>		6
Konstituce		8	
Hlava (a) Zobák (b) Obličej (c)		8	
Hřeben (a) Laloky (b) Ušnice (c)		9	
Oči	<i>Světlejší</i>		5
Trup	<i>Drobnější</i>		5
Ocas		7	
Křídla	<i>Níže nesená</i>		6
Nohy (a) Ostruhy (b) Postoj (c)	<i>Světlejší běháky</i>		5
Peří – Struktura (a) Zbarvení (b)	<i>Slabší prsní kresba</i>		5

Nejvyšší počet bodů v pozici je 10. Minimální limity pro zařazení do jednotlivých tříd: minimální součet bodů / nejnižší počet bodů v pozici: SE: 90/9. EL: 70/7. VD: 50/5. DB: 30/3. US: 10/1. NV: 0/0 v pozici

Klub (razítko, znak):

Datum:

Bonitér (razítko):

4. Doporučení tematických okruhů pro nový akční plán GZ drůbeže (níže uvedený soubor bude zaslán VÚŽV, jako podklad pro zpracování akčního plánu GZ).

Průběžné doplňování populace GZ o nové kvalitní jedince s původem zcela, nebo alespoň částečně odlišným od populace GZ, za účelem snížení inbrídingu a rozšíření biodiverzity této populace. Výběrem těchto zvířat by měli být pověřeni plemenář klubů, společně s garantem plemene. (Toto opatření by bylo stejné u českých slepic i českých hus).

Zřízení chovné stanice českých slepic za účelem trvalého sledování individuální užitkovosti, rodokmenného líhnutí a produkci chovných jedinců s evidovaným původem po obou rodičích. Tento projekt je již připraven po technické stránce, podmínkou jeho realizace je zajištění jeho provozního financování.

Zařazení dalších rázů české slepice do programu GZ, konkrétně českých slepic stříbrných kroupnatých od roku 2023 a českých slepic koroptvích od roku 2025.

Pravidelné každoroční pořádání „Dnů české slepice“ za účelem monitoringu plemene v regionech, propagace plemene v širší veřejnosti, získávání nových chovatelů a prohlubování odborných znalostí.

Každoroční společné líhnutí spojené s vakcinací proti některým současným závažným onemocněním, zejména Markově nemoci, jako základní prvek koncepce veterinární prevence chovů GZ (dohodnuto v MTD Ústrašice).

Od roku 2022 zavedení systému bonitace zvířat při uznávacích řízeních a svodech odchovů. Jedná se o reakci na přechod posuzování drůbeže v ČSCH na tzv. evropský posuzovací systém, který neumožňuje provádět podrobnější plemenářské hodnocení, ani statistické vyhodnocování mezigeneračních posunů.

Zapsal: Ivan Pavel

Příloha: prezenční listina